

SAYIŞTAY KARARLARI

- GENEL KURUL KARARLARI**
- TEMYİZ KURULU KARARI**

GENEL KURUL KARARI

Karar No : 4863/1

Karar Tarihi : 21.10.1996

KONU :

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 6 ncı maddesinin 1 inci bendi kapsamına giren üniversite personelinin karar organlarında yer aldıkları vakıfların; ilgili üniversitenin katma bütçe, fonlar ve döner sermaye işletmeleri ihalelerine katılmalarının mümkün bulunup bulunmadığı hususundaki tereddüt.

KONU İLE İLGİLİ MEVZUAT :

743 Sayılı Türk Medeni Kanununun değişik 73 üncü maddesi :

Vakıf başlıbaşına mevcudiyeti haiz olmak üzere, bir malın belli bir gayeye tahsisidir.

Bir mamelekin bütünü veya gerçekleşmiş veya gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun;

2 nci maddesinin ilk fıkrası :

Bu Kanunun yürütülmesinde, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması esastır.

6 ncı maddesinin değişik 1 inci bendi :

Aşağıdaki şahıslar doğrudan veya dolaylı olarak ihalelere katılamazlar.

1. İhaleyi yapan idarenin;

a) İta amirleri,

b) İhale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve denetlemekle görevli olanlar,

c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şahısların eşleri ve ikinci dereceye kadar (ikinci derece dahil) kan ve sıhrî hısımları,

d) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şahısların ortakları (bu şahısların yönetim kurullarında görevli olmadıkları anonim ortaklık hariç).

Döner Sermayeli Kuruluşlar İhale Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin 1 inci bendi :

Aşağıdaki şahıslar doğrudan veya dolaylı olarak ihalelere katılamazlar :

1. İhaleyi yapan kuruluşun,

a) İta amirleri,

b) İhale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve denetlemekle görevli olanlar,

c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şahısların eşleri ve ikinci dereceye kadar (ikinci derece dahil) kan ve sıhri hısımları,

d) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen şahısların ortakları (bu şahısların yönetim kurullarında görevli olmadıkları anonim ortaklıklar hariç).

Fonlar İhale Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin 1 inci bendi :

Aşağıdaki şahıslar doğrudan veya dolaylı olarak ihalelere katılamazlar :

1. İhaleyi yapan fon ile bağlı olduğu idarenin,

a) İta amirleri,

b) İhale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve denetlemekle görevli olanlar,

c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şahısların eşleri ve ikinci dereceye kadar (ikinci derece dahil) kan ve sıhri hısımları,

d) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen şahısların ortakları (bu şahısların yönetim kurullarında görevli olmadıkları anonim ortaklıklar hariç).

İNCELEME

Konu ile ilgili mevzuat ve bu husustaki daire kararı incelenerek gereği görüldü :

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 2 nci maddesinin ilk fıkrasında, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasında rekabet ve açıklık prensiplerinin göz önünde tutulması lazım geldiği, ihtiyaçların en iyi şekilde ve en uygun şartlarla karşılanmasının esas olduğu açıklanarak genel prensipler belirlenmiştir. Bu prensipler doğrultusunda yapılan düzenlemelerden aynı Kanunun "İhaleye katılamıyacak olanlar" başlığını taşıyan 6 ncı maddesi ile de; ihaleyi yapan kuruluşun ita amirlerinin ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve denetlemekle görevli olanların, bahsedilen şahısların eşleri ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hısımlarının, yine bu şahısların ortaklarının, (bu şahısların yönetim kurulunda görevli olmadıkları anonim ortaklıklar hariç) doğrudan veya dolaylı olarak Devlet İhalelerine katılamıyacakları hükme bağlanmıştır. Döner Sermayeli Kuruluşlar İhale Yö-

netmeliğinin 5 inci maddesi ile Fonlar İhale Yönetmeliğinin 5 inci maddesinde de aynı mahiyetteki hükümlere yer verilmiştir.

Bahsedilen bu mevzuat hükümlerinden de açıkça anlaşılacağı gibi, kanun koyucunun amacı Devlet İhalelerinde açıklığı, tarafsızlığı ve eşit rekabet koşullarını sağlayarak, ihaleye katılacak olanlara güven vermek ve devlet menfaatlerini korumaktır. Bu ilkelerin korunabilmesi yapılacak ihalelere, ihaleyi yapan kuruluş ile herhangi bir nedenle görev ilişkisi bulunanların katılmalarını önlemekle mümkündür. Anılan maddede sayılan kişiler de bu nedenle doğrudan veya dolaylı olarak ihalelere girmekten men edilmişlerdir.

Öte yandan 743 sayılı Türk Medeni Kanununun 73 üncü maddesinin "Vakıf, başlıbaşına mevcudiyeti haiz olmak üzere, bir malın belli bir gayeye tahsisidir. Bir mamelekin bütünü veya gerçekleşmiş veya gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir." şeklindeki hükmü ile vakıf tarif edilmek suretiyle belli bir malın, bir gayeye tahsisinden söz edilmiştir. Bu nedenle vakıfların ticari ortaklıklardan farklı yanlarından biriside kâr amacından çok, kuruluş gayesine hizmet etmektir. Bu anlamda vakıf kuruluşlarının 2886 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde ismen zikredilmemesi doğal karşılanmalıdır. Ancak vakıfların ticari ortaklıklar gibi faaliyet göstermesi veya ticari şirketler kurması halinde bu kurumların yöneticilerinin bahse konu kurumların çıkar ve menfaatlerini ön planda tutmaları tabii olduğundan, aynı kimselerin üniversite ihalelerini de gerçekleştirmeleri; ihaleye katılan üçüncü şahıslar açısından eşit rekabet koşullarının sağlanması ve buna bağlı olarak da Devlet menfaatlerinin korunması amacını taşıyan 2886 sayılı Kanunun genel ilke ve prensiplerine açık bir çelişki oluşturmaktadır.

Bu durum karşısında üniversitenin amiri itası ile ihale işlemlerini hazırlayan, yürüten, sonuçlandıran ve denetlemekle görevli olanların vakıf karar organlarında yer almaları ve bu vakıfların üniversite tarafından açılan katma bütçe, fon ve döner sermaye işletmeleri ihalelerine katılmaları halinde, sözkonusu kişiler dolaylı olarak ihaleye katılmış olacaklardır.

Bu itibarla, sözkonusu vakıfların üniversite ihalelerine iştirak etmelerinin, 2886 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ve Fonlar İhale Yönetmeliği ile Döner Sermayeli Kuruluşlar İhale Yönetmeliğinin 5 inci maddesi hükümlerine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

SONUÇ:

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 6 ncı maddesinin 1 inci bendi kapsamına giren üniversite personelinin karar organlarında yer aldıkları vakıfların; ilgili üniversitenin katma bütçe, fonlar ve döner sermaye işletmeleri ihalelerine katılmalarının mümkün bulunmadığına çoğunlukla karar verildi.

TEMYİZ KURULU KARARLARI

Tutanak No : 23882

Tutanak Tarihi : 4.6.1996

KONU :

Bir fakültenin maaşlı elemanları arasından atanan dekan yardımcılarına da idari görev tazminatının ödenmesi gerekeceği.

Dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra gereği görüldü:

Daire tazmin gerekçesine; "2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun 16'ncı maddesinin 2. fıkrasında değinilen; bir Fakültenin dekan yardımcılığına ancak, O Fakültenin aylıklı öğretim üyeleri arasından atama yapılabilir;" hükmü esas alınmıştır.

Dilekçe ekinde bulunan yazılardan; ilgilinin 24.9.1987 tarihinde Teknik Eğitim Fakültesi Yapı Eğitim Anabilim Dalı Profesör kadrosuna naklen atandığı,

Bilahare, formasyonu itibarıyla (İnşaat Müh. olması nedeniyle) 8.10.1987 tarihinde Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümünde Personel Dairesinin 6617-8229 sayılı yazısı ile görevlendirildiği,

Bu bölümde görevli iken, rektörlük makamının 4.12.1987 tarih ve 8039-10317 sayılı yazıları ile Mühendislik Fakültesi Dekan Yardımcılığına atandığı tespit olunmuştur.

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun 13'üncü maddesinin 4'üncü fıkrasında; "Gerekli gördüğü hallerde üniversiteyi oluşturan kuruluş ve birimlerde görevli öğretim elemanlarının ve diğer personelin görev yerlerini değiştirmek veya bunlara yeni görevler vermek" rektörün görev ve sorumluluğu dahilindedir.

2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 13'üncü maddesinde ".....
Dekan yardımcılarını almakta oldukları aylık tutarının ek gösterge dahil % 15'i idari görev tazminatı olarak ayrıca ödenir....."
hükümlerine yer verilmiştir.

2547 Sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde; "Dekan Yardımcılığına atanacak kişinin, ilgili Fakültenin aylıklı öğretim üyeleri arasından seçilmesi" öngörülmüştür.

Bu hükümler karşısında; hernekadar, Fakülte dekan yardımcılığına atanacak kişinin, ilgili Fakültenin aylıklı öğretim üyeleri arasından seçilerek atanması öngörülmüş isede; adı geçen 2547 Sayılı Kanunun 13'üncü mad-

desine uygun olarak 8.10.1987 tarihinde mühendislik Fakültesinde görevlendirilmesi, bilahare 4.12.1987 tarihinde bu Fakültenin dekan yardımcılığına atanması ve fiilen bu görevi yürütmesi gerçeği,

Diğer taraftan, dekan yardımcılığına aynı fakültenin maaşlı elemanlarından atama yapılsa dahi, Devletin aynı masrafı yapması, diğer bir anlatımla, bu atama sebebiyle kurumun daha fazla masraf yapmasının sözkonusu olmaması, "Hukuk Devletinde" kişilerin zorla ve karşılıksız çalıştırılmıyacağı ve yapılan her hizmetin karşılığının verilmesi genel ilkesi karşısında; yapılan atama iptal olunmadığı sürece, atama işlemi hatalıdır; düşüncesiyle, dekan yardımcılara verilmesi öngörülen % 15 oranında idari görev tazminatının ilgiliye verilmemesinde hakkaniyet görülemediğinden, TAZMİN HÜKMÜNÜN KALDIRILMASINA,

Tutanak No : 23895

Tutanak Tarihi : 25.6.1996

KONU :

Öğretim üyelerine, seminer, doktora, tez ve benzeri faaliyetler için Yükseköğretim Personel Kanununun 11 inci maddesine göre ek ders ücreti ödenmesine imkan olmadığı, bu kapsamda mütalaa edilmesi gereken tez danışmanlığı için de ek ders ücreti verilemeyeceği.

..... Fakültesinde görevli öğretim üyelerine, tez danışmanlığı karşılığı verilen ek ders ücretinin hesabında; 1 saat yerine, doktora öğrencileri için haftada 3 saat, master öğrencileri için 2 saat ders ücreti ödenmesi sebebiyle liranın tazminine hükmolunmuştur.

Tazmin gerekçesi olarak, Yüksek Öğretim Kurulunun 7.5.1990 tarihli "Ders Yüklü Tespitinde Uyulacak Esaslar" alınmıştır.

Yukarıda değinilen Sayıştay Genel Kurul Kararında da belirtildiği üzere;

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 22 nci maddesinde; öğretim üyelerine, yükseköğretim kurumlarında ve bu kanundaki amaç ve ilkelere uygun biçimde önlisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde eğitim öğretim ve uygulamalı çalışmalar yapmak ve yaptırmak, proje hazırlıklarını ve seminerleri yönetmek; bilimsel araştırmalar ve yayımlar yapmak; yetkili organlarca verilecek görevleri yerine getirmek; bu kanunla verilen diğer işleri yapmak görevleri verilmiştir.

Aynı Kanunun 3 üncü maddesinin (n) bendinde, öğretim görevlisi, ders vermek ve uygulama yaptırmakla yükümlü bir öğretim elemanı; (o) bendinde okutman ise, eğitim-öğretim süresince çeşitli öğretim programlarında ortak zorunlu ders olarak belirlenen dersleri okutan veya uygulayan bir öğretim elemanı olarak tanımlanmıştır.

Görüldüğü üzere, öğretim üyelerinin, uygulama yapmak ve yaptırmak ile seminer ve doktora tezi yönetmek görevleri, esas görevleri içerisinde ayrı ayrı sayılmıştır. Öğretim görevlileri ile okutmanların görevi ise, sadece ders vermek veya okutmak ile uygulama yapmak veya yaptırmak olarak belirlenmiştir.

Anılan hükümlerde, öğretim elemanlarının görevleri belirtilirken ders görevi ile uygulama yapmak ve yaptırmak veya seminer yönetmek yahut doktora çalışmalarına katılmak görevleri birbirinden ayrı faaliyetler olarak düzenlenmiştir. Bu düzenleme biçimi belirtilen faaliyetlerin ders görevi kapsamında düşünülmediğini göstermektedir.

Öte yandan, 2547 sayılı Kanunda, öğretim elemanlarının, esas görev ve yükümlülükleri belirtilmekle yetinilmemiş, ayrıca haftalık çalışma süreleri de saptanmıştır. Nitekim, anılan Kanunun 36 ncı maddesinin (a) bendinde, kısmi statüde çalışan profesör ve doçentlerin haftada en az yirmi saat üniversitede bulunmaları ve bu süre içinde eğitim-öğretim, uygulama ve araştırma yapmaları gerektiği, (c) bendinde ise, devamlı statüde bulunan öğretim üyeleri ile aylıklı öğretim yardımcılarının en az Devlet Memurları için kabul edilmiş haftalık çalışma süresi kadar bir süre eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, uygulama ve yönetim görevlerini ve üniversite organlarıncı verilen diğer görevleri yapmakla yükümlü bulundukları hükme bağlanmıştır. Yapılan açıklamalar karşısında; uygulama, seminer ve doktora çalışmalarının bir öğretim üyesine esas görev ve yükümlülüğü olduğunu, kendisine yaptırılan ek bir görev olmadığını kabul etmek gerekmektedir.

2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 11 inci maddesinde öğretim elemanlarının sadece "verecekleri" ek dersler için ücret ödenmesine imkan veren hüküm bulunmakta; esas görevlerine ek olarak yapılacak seminer, uygulama ve doktora çalışmaları v.s. için ek ücret ödeneceğine ilişkin bir hüküm yer almamaktadır.

Esasen; ek ders ücreti ödenebilmesi, 2547 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinde, öğretim yükü içerisinde ders için ayrıca bir yük belirlenmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Nitekim anılan Kanunun 36 ncı maddesinde, öğretim elemanlarının öğretim yükü diyebileceğimiz genel yükümlülüğü belirtildikten sonra, bu kez aynı maddenin (d) ve (e) bentlerinde öğretim yükü içerisindeki ders yükü saati saptanmıştır. Buna göre, öğretim üyelerinin haftalık ders yükü en az on saat, kadrolu öğretim görevlileri ile okutmanların haftalık ders yükü en az oniki saattir. Aynı maddenin (g) bendinde ise, rektör, dekan, enstitü ve yüksek okul müdürleri için haftalık ders yükü aranmayacağı ve bunların yardımcıları ile bölüm başkanları için haftalık ders yükünün 10 veya 12 saatin yarısı kadar olacağı belirtilmiştir. Söz konusu maddede uygulama, seminer ve doktora çalışmaları tez yönetimi için ayrıca bir yük belirlenmemiştir. Bu faaliyetler ile ilgili yükün, belirlenen ders yükü saatlerinin genel yükümlülükten (20 veya 40) düşülmesinden sonra arta kalan süre içinde yer alması tabiidir. Ancak, söz konusu 36 ncı maddenin (d) bendinde

ders dışındaki bu faaliyetlerin, dersten değil, ders yükünden sayılmasına imkan veren bir hükme yer verilmiştir.

Ayrıca, uygulama, seminer tez ve doktora çalışmalarını dersten sayan bir hüküm olarak kabulü de mümkün değildir. Zira bu faaliyetlerin ders olduğuna dair yasada herhangi bir hükme rastlanmadığı gibi, aksine çoğu yerde bu faaliyetlere, dersin yanında, dersten ayrı olarak yer verilmektedir.

Kanun koyucu bu faaliyetler için de ek ders ücreti ödenmesini isteseydi, ya bu faaliyetler içinde, ölçü koyarak veya koymayarak, ders sayılacağına ilişkin bir hüküm getirir, ya da ek olarak yapılacak bu faaliyetler için, ister değişik ister aynı ölçüde olsun, ek ders ücreti ödeneceğine dair bir hükme yasada açıkça yer verirdi.

Yükseköğretim Kurulunun 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 36 ncı maddesinin (d) bendine dayanarak aldığı 17.10.1983 gün ve 689 sayılı "Ders Yüğü Tespitinde Uyulacak Esaslara ilişkin Kararının 6 ncı maddesinin ilk şekli de, Yükseköğretim Kurulu ders dışındaki bu faaliyetler için ek ders ücreti ödemeyi düşünmediğini göstermektedir. Söz konusu madde; "ek ders ücreti teorik ders sayısının yük sınırlarını aşan kısmı için ödenir. Bunun dışındaki faaliyetler ancak ders yükünün doldurulması açısından değerlendirilebilir." şeklinde düzenlenmişken, yasada herhangi bir değişiklik olmadığı halde Yükseköğretim Kurulu 24.11.1983 gün ve 866 sayılı kararında söz konusu maddeyi, "Ek ders ücreti haftalık eğitim yükünün üst sınırını aşan kısmı için ödenir. Bunun dışındaki faaliyetler ancak haftalık ders yükünün doldurulması açısından değerlendirilebilir." şeklinde değiştirmiştir. Ancak, yasada eğitim yükü kavramının yer almayışı karşısında aynı madde bu kez, 9.12.1983 gün ve 832 sayılı kararla, "Ek ders ücreti haftalık ders yükünün üst sınırını aşan ve haftalık öğretim programında yer alan ders saatleri için ödenir." şeklinde düzenlenmiştir. Daha sonra 7.5.1990 tarihinde alınan kararla; Ek ders ücreti haftalık normal ders yükü sınırını aşan teorik ve diğer faaliyetler için ödenir, şekline dönüştürülmüştür. Ancak, bu şekildeki bir düzenleme yapmaya Yükseköğretim Kurumunun yetkisi yoktur. Yükseköğretim Kurulu yetkisi bulunmadığı halde, uygulama, seminer tez ve doktora çalışmaları ve bunun gibi faaliyetlerinde ders olarak kabul edilmesine imkan veren bir uygulamaya yol açmış ve 10 veya 12 saatlik ders yükünü aşan söz konusu faaliyetler için kanunda öngörülmediği halde, ek ders ücreti ödenmesine neden olmuştur. Bu suretle; devamlı statüde çalışan bir öğretim üyesinin aylık ve ödenek karşılığındaki yükümlülüğü haftada sadece 10 saat ders vermekmiş gibi düşünülmekte ve 10 saati aşan her türlü faaliyet için bu faaliyetlerin öğretim üyesinin esas görev ve yükümlülüğü kapsamında olduğu dikkate alınmaksızın ek ders ödenmesine gerekçe oluşturmaktadır.

Sonuç olarak, yukarıda açıklanan gerekçeler karşısında, 2547 sayılı Kanunda ders faaliyetlerinden ayrı düşünülen ve ancak öğretim üyelerinin ders yükünün doldurulmasında Yükseköğretim Kurulunun saptayacağı ölçüler içinde dikkate alınabilen uygulama, seminer ve doktora, tez ve benzeri

faaliyetler için Yükseköğretim Personel Kanununun 11 inci maddesine dayanılarak ek ders ücreti ödenmesine imkan olmadığından, bu kapsamda mü-talaa edilmesi gereken tez danışmanlığı, için de ek ders ücreti ödenmesine imkan görülmediğinden tazmin hükmünün TASTİKİNE,

Tutanak No : 23892

Tutanak Tarihi : 18.6.1996

KONU :

Çiftçi olmayan kişi ve kuruluşlara kiralanan makina ve ekipman-ların kira bedeli olarak, çiftçiler için belirlenen miktarların uygulan-mıyacağı.

Köy hizmetleri Bölge Müdürlüğünce çiftçi olmayan kişi ve kuruluşlara kiralanan makina ve ekipmanların kira bedeli olarak çiftçiler için belirlenen miktarların uygulanması sebebiyle noksan tahsil edilen mik-tar için tazmin hükmolunmuştur.

Dilekçi bu hükmeye karşı ilk dilekçesinde, makina ve ekipman kirala-nan kişilerin çiftçiliğin yanı sıra başka ticari konularda da faaliyet gösterdi-ğini, bu durumun ilgililer için çiftçilere ait ücretlerin uygulanamayacağı an-lamına gelmediğini, mevcut mevzuatın yapılan işin zirai amaçla yapılmış olmasını öngördüğü ve ön etüd raporundan işin bu amaç doğrultusunda ya-pıldığı belli olduğunu ileri sürerek tazmin hükmünün kaldırılmasını talep etmektedir. Dilekçi ikinci dilekçesinde de aynı mahiyetteki iddialarını tek-rarlamıştır.

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünce yayımlanan makina ve ekip-manların kiraya verilmesinde uygulanacak hususların 1/A maddesine göre, makina ve ekipmanlar çiftçilere zirai amaçla kullanılmak üzere verilebile-cektir. Aynı esasların 11. maddesine göre ise, çiftçilere verilecek makina ve ekipmanlar için kiraya verilmeden önce "Ön Etüd Raporu" düzenlenmesi gerekmektedir.

Bu hükümlere göre, makina ve ekipmanların çiftçilere kiralananmasın-da özel veya tüzel kişi olması açısından hiç bir kısıtlama getirilmemiştir. Ki-ralamada tek kıstas makina ve ekipmanların zirai amaçla kullanılacak olma-sıdır. Özel veya tüzel kişi veya ticaret ile de uğraşsa kiralanan makina ve ekipmanlar çiftçilik yapan kişiler tarafından zirai amaçla kullanılabilecektir. Bu itibarla makina ve ekipmanları kiralayan kişilerin çiftçilik işi ile uğraştık-larının belgelenmesi gerekmektedir. Ön Etüd Raporu, makina ve ekipman-ları kiralayan kişilerin çiftçi olduğunu kanıtlayan bir belge olmaktan çok uzaktır. Bu rapor, yapılacak işin ne olduğunu (tesfiye, kuyu açma, kaya kır-ma vs.) belirtmek içindir. Bu ve benzeri işlerin zirai amaca yönelik olduğu beyanının, makina ve ekipmanları kiralayan kişilerin tarımsal faaliyette bu-lunduklarının belgelendirilerek kanıtlanması gerekmektedir.

Dilekçinin "Ön Etüd Raporu" ndan başka bilgi veya belge istenmeyeceği şeklindeki beyanı hem genel hükümlere hem de Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüne yayımlanan esaslara aykırı düşmektedir. Anılan esaslarda, tereddüde düşen hususlarda denetim veya yargı organları tarafından istenilen kanıtlayıcı belgelerin verilmesini engelleyici hiç bir hüküm yer almamaktadır. Kaldı ki yer alsa bile geçersiz olacaktır. Dilekçi iddiası, idarenin eylemlerinin denetim ve yargı dışında tutulmak istenmesi ile aynı anlamdadır ve kabulü mümkün değildir. İdare, denetim ve yargı organlarının tereddüde düştüğü hususlarda gerekli gördükleri kanıtlayıcı bilgi ve belgeleri ibraz etmek zorundadır. Bu itibarla verilen tazmin hükmü yerindedir.

Yukarıda açıklanan sebeplerle, dilekçi iddialarının reddi ile 657 sayılı ilamın 1. maddesiyle liraya ilişkin olarak verilen tazmin hükmünün tasdikine.

Tutanak No : 23904

Tutanak Tarihi : 2.7.1996

KONU :

Öğretmen evlerinde kullanılan elektrik, su ve telefon giderlerinin bütçeden karşılanamayacağı.

Bünyesinde otel ünitesi bulunan, işletme geliri elde edilen ve bu geliri genel bütçe ile ilgilendirilmeksizin kendi giderlerine sarfeden öğretmen evlerinde, "Öğretmen evleri, lokaller ve Eğitim Merkezleri Sosyal Tesisler Yönetmeliği'nde elektrik, su, telefon gibi cari giderlerin genel bütçeden karşılanacağına dair hüküm bulunmadığından ve 1993 mali yılı Bütçe Kanununun Milli Eğitim Bakanlığına ait bölümünde öğretmen evleri için tahsis edilen bir ödenek bulunmadığı gibi bütçeye ekli R cetvelinde 300 ve 400 harcama kalemlerinin ayrıntı kodları açıklamalarında öğretmen evlerine ilişkin bir açıklama yer almadığından elektrik, su, telefon giderlerinin Milli Eğitim bütçesinden karşılanamayacağı gerekçesiyle 2.270.000.- lira için tazmin hükmolunmuştur.

179 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri hakkında KHK'nin 30. maddesinde, Bakanlığın idari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının görevleri arasında "Öğretmen evleri ve diğer sosyal tesislerin kurulması ve Yönetimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek" de sayılmaktadır.

179 sayılı KHK ile bu KHK'nin bazı maddelerini değiştiren diğer KHK'lere dayanılarak hazırlanan Öğretmen Evleri Lokaller ve Eğitim Merkezleri Sosyal Tesisleri Yönetmeliğinin, Kurumun Gelirleri başlıklı 32. maddesinde "Kurumun gelirleri; Bakanlık bütçesine konulacak ödeneklerden, üye aidatlarından, kurumun işletme gelirlerinden ve bağışlardan teşekkül eder." hükmü yer almakta ise de aynı yönetmeliğin 4. maddesinde "Kurum" olarak tanımlanan Öğretmen evlerinin, anılan yönetmeliğin 43. mad-

desinin ikinci bendinde yer alan "Yemek bedelinin su, elektrik, temizlik malzemesi, yakıt, ısıtma, kullanılan eşyanın amortisman bedelleri, genel giderlere oranlanarak ilave edilip gerçek maliyeti bulunur. Yemek fiyatları, gerçek maliyetine % 10 kâr eklenerek tespit edilir." hükmüne göre fiyat tesbitinde maliyeti ve düşük de olsa kâr oranını dikkate alan işletmeler olduğu anlaşıldığından elektrik, su, telefon gibi giderlerinin kendi gelirlerinden karşılanması gerekmektedir.

Ayrıca Yönetmeliğinde kurumun gelirleri arasında Bakanlık bütçesine konulacak ödeneklerden bahsedilmekte ise de program bütçede ödeneklerin her hizmet için ayrı ayrı konulması esas olduğundan kurumun giderleri doğrudan Milli Eğitim Bakanlığı Bütçesinin cari ödeneklerinden karşılanamayacak, Milli Eğitim Bakanlığı Bütçesine 900 transferler harcama kalemine konulacak ödenek öğretmen evlerine aktarılarak işletme muhasebesinde gelir kaydedildikten sonra kullanılabilecektir.

Nitekim, 1993 mali yılı Bütçe Kanununda Milli Eğitim Bakanlığı bütçesine ait bölümde 112 sayfada, öğretmen evleri için ödenek tahsis edilmiş ise de, bu ödenğin genel yönetim ve destek hizmetleri programı, Genel Yönetim Alt programında 2 ödenek türü, 003 faaliyet-projede Merkez dışı yönetim hizmetleri yatırımları (İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri öğretmen evleri lokalleri) açıklaması ile 700 harcama kaleminde yapı, tesis ve büyük onarım giderleri için ödenek ayrıldığı; 113. sayfada ise aynı programın Destek Hizmetleri Alt Programı, 2 ödenek türü, 001 Faaliyet Projede Bilgisayar eğitimi ve hizmetleri genel müdürlüğü ile yayınlar, sağlık işleri, hizmetiçi, yatırım ve tesisler, işletmeler, idari ve mali işler, öğretmene hizmet ve sosyal işler dairesi başkanlıkları yatırımları açıklamasıyla 300, 600, 700 harcama kalemlerinde ödenek ayrıldığı ve öğretmen evleri için ayrılan bu ödeneklerin 2 ödenek türünde gösterilen yatırım harcamaları için ayrılmış olduğu görülmektedir.

Dosyada mevcut ilişkili verile emirlerinin incelenmesinden ise, elektrik ve su giderlerinin 101 program, 02 alt program, 1 ödenek türü, 001 faaliyet proje ve 440 harcama kaleminden, telefon giderlerinin de 101 program, 02 alt program 1 ödenek türü, 001 faaliyet proje ve 320 harcama kaleminden karşılandığı anlaşılmaktadır.

Bu nedenle 1993 Mali Yılı Bütçe Kanununa göre öğretmen evleri için yalnızca yatırım harcamaları yapılabileceğinden ve 2 ödenek türünde ödenek ayrılmış olduğu için 1 ödenek türünde yer alan 001 faaliyet-proje, 320 ve 440 harcama kalemlerinden cari hizmetler için harcama yapılmasına imkan bulunmadığından, dilekçe iddialarının reddi ile tazmin hükmünün tasdiki-ne.